

Yuru și Ara

O poveste pe râul Mamoré

Eva Lucía Bayarri și Juvitina Galán

Yuru și Ara

O poveste pe râul Mamoré

Scrisă de Eva Lucía Bayarri
Ilustrată de Juvitina Galán
Tradusă în limba română de
Crăciun-Bogdan Isabelle Maria,
Sanda Iepure și Ioana Perșoiu

Aprobată științific de către:
Dr. Claudio R. M. Baigún
(USAM/CONICET) și
Dr. Paul Van Damme
FAUNAGUA

BV
ediciones

Dedicată râurilor cu scurgere liberă

© 2020 al textului, Eva Lucía Bayarri Clariana
© 2020 al ilustrațiilor, Juvitina Galán
© 2020 al acestei ediții, Boca Abajo Ediciones

Prima ediție: august 2020

Tradus de Crăciun-Bogdan Isabelle Maria, Sanda Iepure și Ioana Perșoiu

ISBN: 978-84-121976-1-7

BOCA ABAJO EDICIONES, S.L.
46010 Valencia
www.baediciones.com
bocaabajo@baediciones.com

Boca Abajo
ediciones

Reproducerea totală sau parțială a oricărui conținut al acestei cărți, chiar și designul copertii, precum și stocarea, transmiterea sau tratarea acesteia în orice tip de dispozitiv electronic, mecanic, chimic sau optic, prin înregistrare sau fotocopiere, este interzisă fără acordul scris anterior de Boca Abajo Ediciones SL

Editat de Boca Abajo Ediciones S.L.

Această carte este scrisă pentru Ziua Mondială a Migrației Peștilor 2020 WFMD 2020 și pentru râurile cu scurgere liberă, alăturându-se cauzei lor, cu speranța că o cunoaștere a lumii noastre ne va ajuta să o îmbunătățim.

World Fish Migration Foundation (WFMF) a fost sursa noastră de inspirație, alături de toți oamenii pasionați ai acesteia pe care i-am întâlnit pe parcurs.

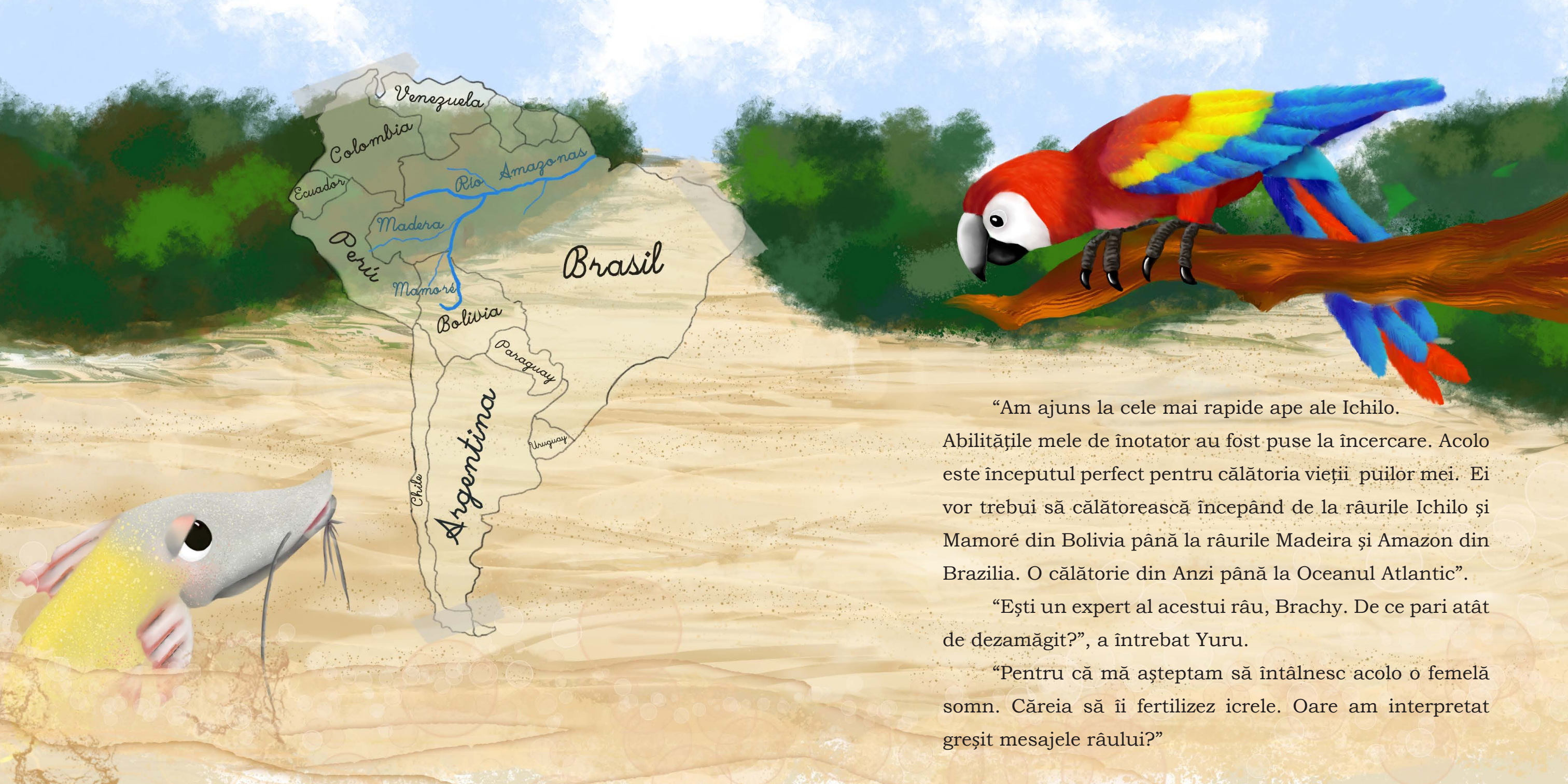
Yuru era un papagal stacojiu, născut și crescut în Bolivia. El zbura, etalându-și toate penele colorate. Își exersa zborul pentru a impresiona o femelă. A aterizat pe o ramură de chinină lângă malul râului Mamoré.

“Salut Yuru”, i s-a adresat somnul doradă papagalului.

“Brachy! Te-ai întors!”, a răspuns pasărea. “Păreai atât de îngrijorat ultima dată când te-am văzut. Nu știam dacă te vei întoarce”, a continuat papagalul.

“Nu era nimic de care să mă fi îngrijorat. Nu am întâlnit nici un pește candiru pe drumul dinspre Madeira spre Ichilo”.

“Am ajuns la cele mai rapide ape ale Ichilo.

Abilitățile mele de înotator au fost puse la încercare. Acolo este începutul perfect pentru călătoria vieții puilor mei. Ei vor trebui să călătorească începând de la râurile Ichilo și Mamoré din Bolivia până la râurile Madeira și Amazon din Brazilia. O călătorie din Anzi până la Oceanul Atlantic”.

“Ești un expert al acestui râu, Brachy. De ce pari atât de dezamăgit?”, a întrebat Yuru.

“Pentru că mă așteptam să întâlnesc acolo o femelă somn. Căreia să îi fertilizez icrele. Oare am interpretat greșit mesajele râului?”

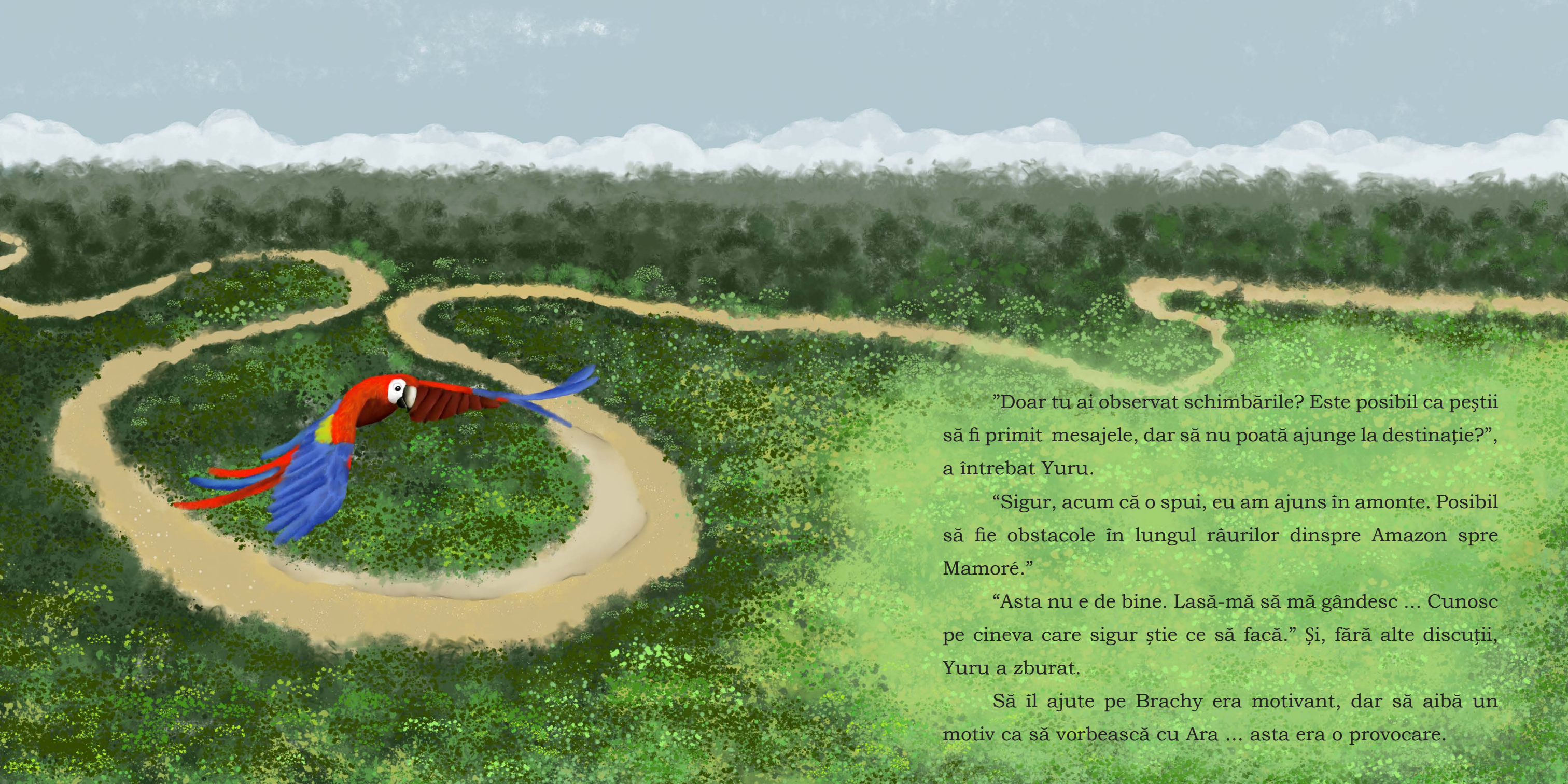

“Despre ce mesaje vorbești?”, a întrebat Yuru.

“Știi tu. În fiecare an când vine sezonul ploios, râul crește iar câmpia este inundată. Apa aduce și transportă mâncare și semințe în lungul râului și a câmpiei. Noi putem să sesizăm aceste modificări în temperatura apei și natura sedimentelor, când ajung la gura de vărsare a râului. Acesta este semnalul pentru noi că e momentul să înotam în amonte pentru a ne depune icrele”, a răspuns Brachy.

“Traversezi Brazilia și Bolivia pentru a-ți fertiliza icrele? Ce călătorie!”, a zis Yuru.

“Este o migrație de peste patru mii de kilometri pentru a ajunge la apele rezezi din apropierea izvoarelor. Dar este inutil dacă acolo nu sunt depuse icre. Acest lucru ar putea însemna sfârșitul speciei mele în râul Mamoré.”

”Doar tu ai observat schimbările? Este posibil ca peștii să fi primit mesaje, dar să nu poată ajunge la destinație?”, a întrebat Yuru.

“Sigur, acum că o spui, eu am ajuns în amonte. Posibil să fie obstacole în lungul râurilor dinspre Amazon spre Mamoré.”

“Asta nu e de bine. Lasă-mă să mă gândesc ... Cunosce pe cineva care sigur știe ce să facă.” Și, fără alte discuții, Yuru a zburat.

Să îl ajute pe Brachy era motivant, dar să aibă un motiv ca să vorbească cu Ara ... asta era o provocare.

Ara era un papagal Macao în șapte culori, precum Yuru. Era aventuroasă și curajoasă. Așa că devenise prietenă cu un om care o ajutase după o aterizare mai dură. Ara avea un picior cu doar două degete.

José era un pescar în apele râului Ichilo. Locuia pe malurile râului Mamoré.

Ara și José au fost întotdeauna apropiați!

“Pasăre cere permisiunea de aterizare!”, a
țipat Yuru în timp ce se apropia de ramura pe
care stătea Ara. Ara a râs și s-a îndepărtat.

“Ce te aduce de-a
lungul acestui mal al râului
Mamoré, Yuru?”, a zis ea foarte
hotărâtă și curioasă.

“Frumusețile râului ... și o misiune
nobilă!”, și i-a povestit Arei despre problema
somnului.

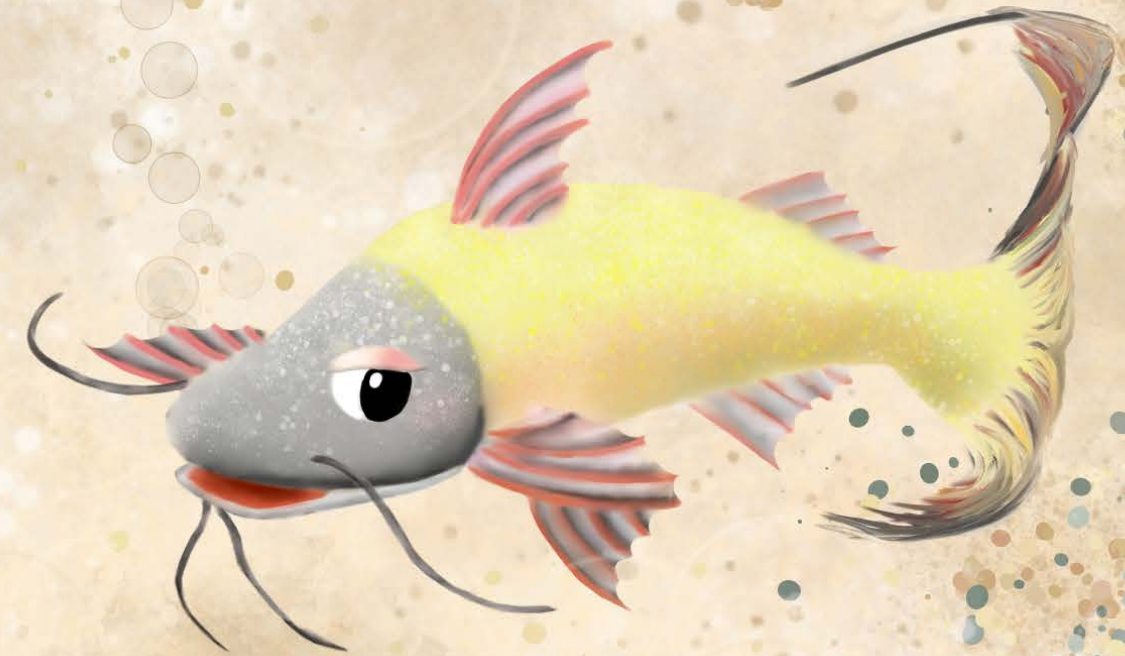
“Trebuie să-i spunem lui José”, spuse Ara
hotărâtă. „El s-a plâns că nu a găsit somni în
amonte”.

Un somn femelă de trei ani înota în susul râului. Se numea Iara, ceea ce înseamnă doamna apei. Avea senzația că se apropia de destinație.

Înotase aproape cinci luni în susul râurilor Amazon, Madera, Mamoré, Ichilo, inversând ruta pe care a făcut-o spre gura de vărsare a râului după ce a apărut pe lume. Iara a avut norocul de a înainta pe râu în sus înainte de finalizarea barajelor de pe Madera.

Nu mai era pe Mamoré. Acum ajunsese în lungul Ichilo. Curentul era puternic și îi era greu să se lupte cu el.

José s-a dus la locul său de pescuit, mereu cu Ara planând în apropiere. A decis să nu folosească cârlig sau momeală. Nu voia să pescuiască un somn doradă. Doar să găsească unul.

Avea nevoie să găsească un somn femelă căruia să-i ceară să se întâlnească cu Brachy în amonte. Și-a întins plasa. A așteptat.

Nu a durat mult până când Iara a ajuns la José. A găsit plasa și pescarul s-a dovedit a fi foarte iscusit în a o aduce către sine.

“Eu sunt Ara”, a spus papagalul Macao către Iara, când José a prins-o. “Cunosc pe cineva care te caută. Eu și José îl ajutăm”, iar glasul ei trăda o emoție mai puternică decât se așteptase. Nu ar fi ratat aventura de a găsi o parteneră pentru Brachy. Era singurul pește mascul din sectorul superior al râului.

“Ce doriți de la mine? Voiam să ajung puțin mai în amonte, unde să-mi depun icrele”, s-a adresat doamna apei ciudatului cuplu.

“Trebuie să îl aștepti pe Brachy să ajungă aici. Sunteți doar voi doi!”, Ara părea deja disperată și a decis să zboare pentru a-l avertiza pe Yuru. Yuru îl va localiza pe Brachy.

După ce ea a plecat, José i-a urat Iarei o călătorie bună și s-au înțeles să se reîntâlnească la întoarcere.

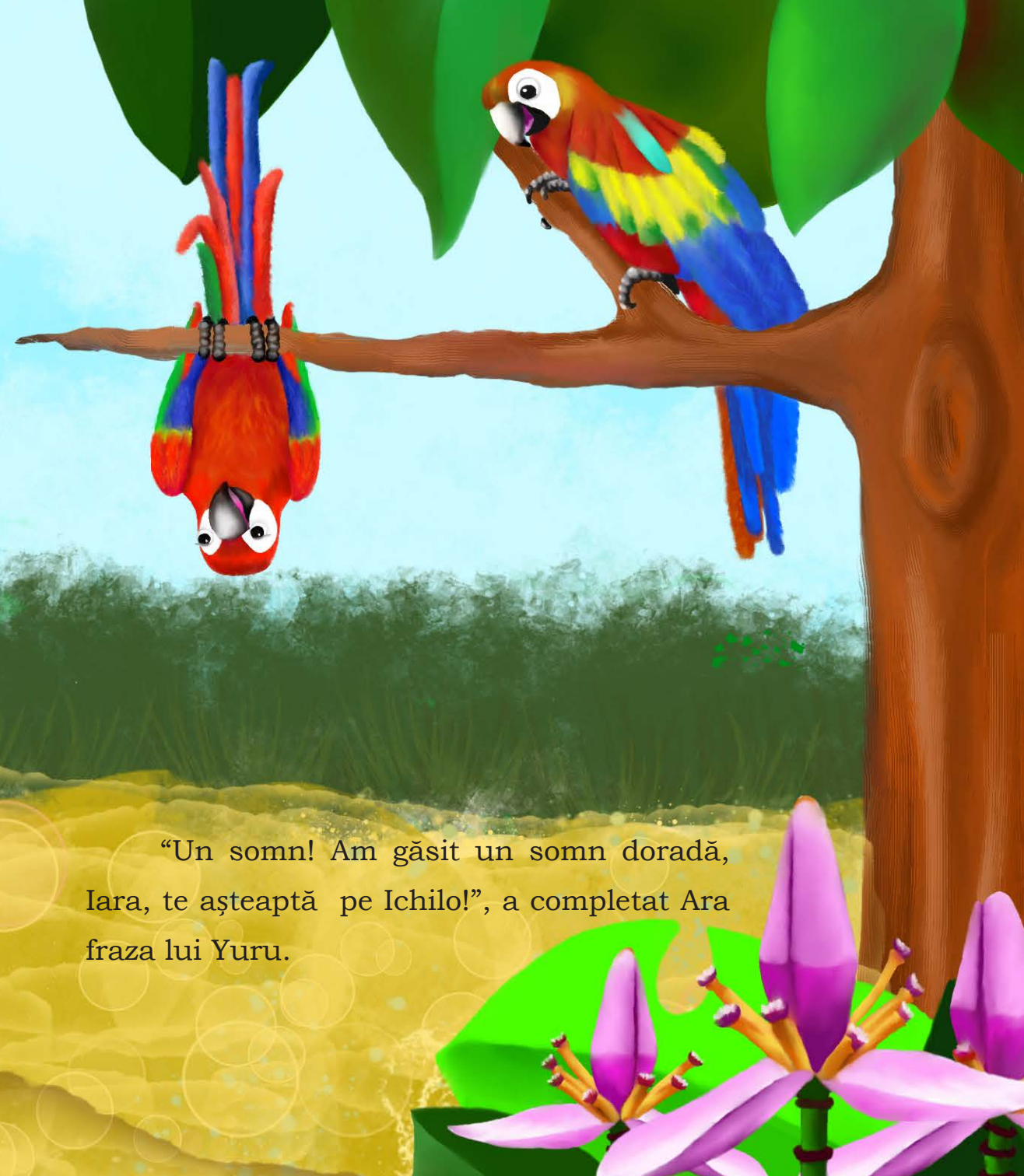

“Yuru, Macao stacojiu, papagalul în șapte culori, prieten al somnului doradă, pasăre băgăreață...”, și Ara a zburat spre acesta, spre cel care, deja hotărâse, îi va fi partener de viață.

Yuru a ascultat-o uimit pe prietena ei, dând din cap, și apoi au zburat împreună pentru a-l întâlni pe Brachy.

“Nu o să îți vină să crezi, zece kilograme de puiet!”,
i-a spus Yuru lui Brachy. “Ce să nu cred, papagalule?” “Ei
bine, trebuie să te întorci în amonte, pe Ichilo. Cineva te
așteaptă...”, a început să-i răspundă Yuru.

“Un somn! Am găsit un somn doradă,
Iara, te așteaptă pe Ichilo!”, a completat Ara
fraza lui Yuru.

S-au reunit după câteva zile. Yuru și Ara au văzut icrele în apă, iar mai târziu micii peștișori în râul Mamoré. Aceasta a fost ultima oară când peștii s-au înmulțit în râul Ichilo.

José a găsit o comunitate unde să semnaleze lipsa somnilor. În cele din urmă a putut să-și exprime îngrijorarea și a primit răspunsuri.

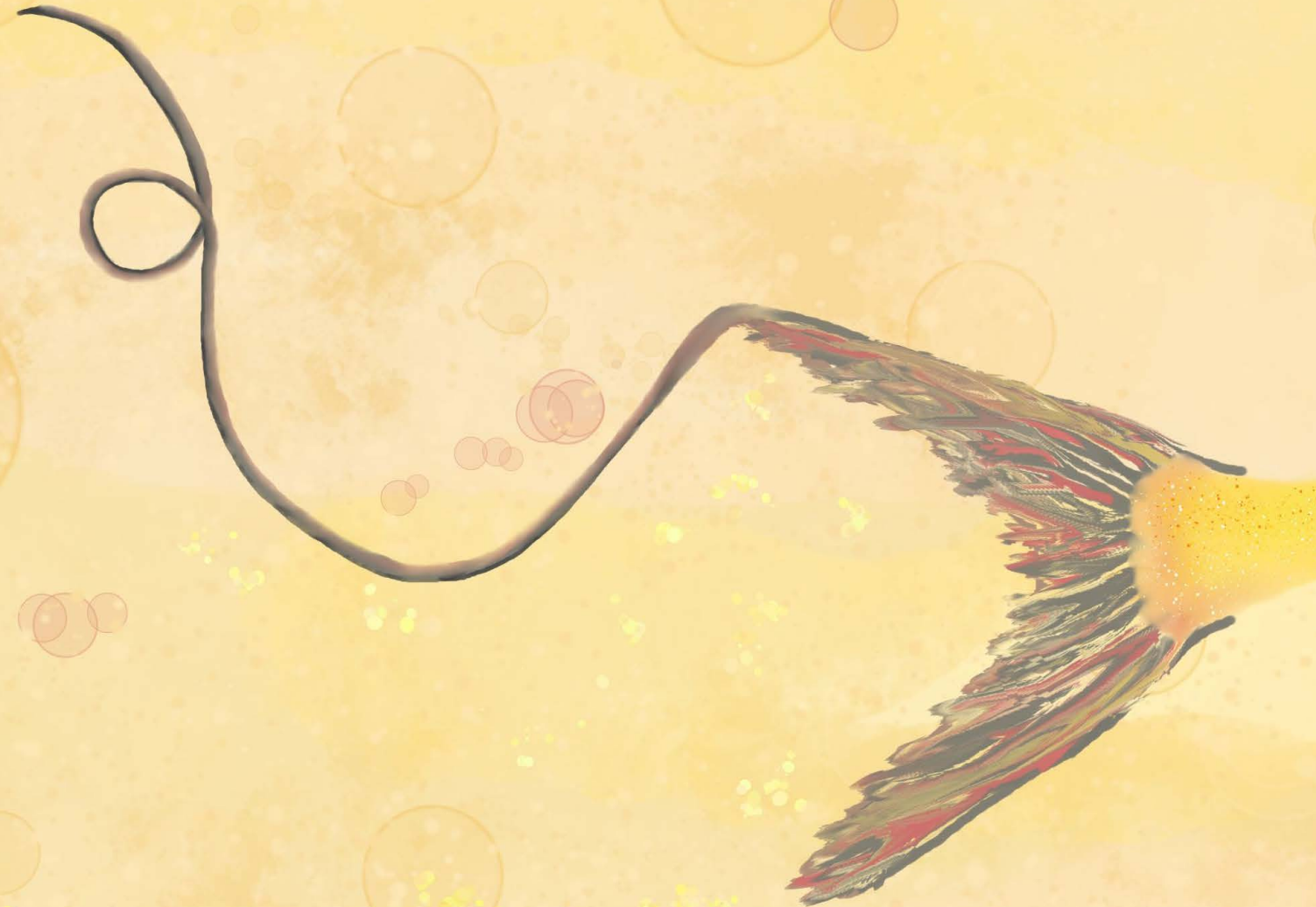

Mesajele din lungul cursului de apă nu mai ajung la gura de vărsare a râului Mamoré. Somnii care încearcă să înoate în susul apei spre Mamoré întâlnesc barajele de pe Madera și nu mai reușesc.

Conectivitatea în lungul râului s-a pierdut. Barajele nu permit trecerea peștilor, rețin sedimentele și previn inundarea câmpiei de către apele râului.

Ultimul somn capturat în Ichilo a fost în 2019.

Acum că înțelegem, este momentul să facem ceva în acest sens.

Știați că ...

Yuracarés sau **Yurujares** sunt un popor indigen care a locuit în bazinul superior al râului Ichilo, în Amazonia boliviană. Numele **Yuru** este un tribut adus acestui popor.

Ara macao este numele științific al papagalului sacojiu, în șapte culori, din Bolivia. De aici și numele nostru **Ara**.

Numele științific al somnului doradă este ***Brachyplatystoma rousseauxii***. Așa că personajul nostru se numește **Brachy**.

Un râu care curge liber

este unul în lungul căruia se menține conectivitatea în patru moduri:

Conectivitatea **longitudinală**: apa, substanțele nutritive și sedimentele sunt transportate înspre aval. Peștii înoată spre amonte.

Conectivitatea **laterală**: Apa se revarsă din albie, inundând câmpiile și fertilizându-le, apoi revine în matca râului aducând cu sine hrana folosită de puieții de somn doradă în timpul călătoriei lor înspre aval.

Conectivitate **verticală**: Apa râului se infiltrează în subteran și alimentează acviferele, ca parte a ciclului apei în natură.

Conectivitate **sezonieră**: Râul are un ciclu anual de inundații, care impune un ritm de care depind multe specii de animale.

Dicționar:

Afluent: Pârâu sau râu secundar care se varsă într-un râu mai mare sau curs principal.

Baraj: O barieră de beton construită pentru reținerea apei și ridicarea nivelului acesteia, formând un rezervor folosit pentru a genera electricitate sau ca sursă de apă.

Candiru: Pește parazit (*Vandellia cirrhosa*) care trăiește în bazinul Amazonului.

Chinină: *Cinchona officinalis*. Copac cu frunze late, din Anzi, care poate depăși cincisprezece metri înălțime și este înrudit cu arborele de cafea. Coaja este cea care îl face prețios, bogată în chinină (utilizată ca medicament împotriva malariei). Acest alcaloid a făcut arborele celebru, dar l-a și condamnat. Este un copac aproape dispărut în America.

Conectivitate: Abilitatea de a stabili sau menține o legătură, contact sau relație.

Gura de vărsare a râului: Locul în care un râu se varsă într-un alt râu, un lac, o mare.

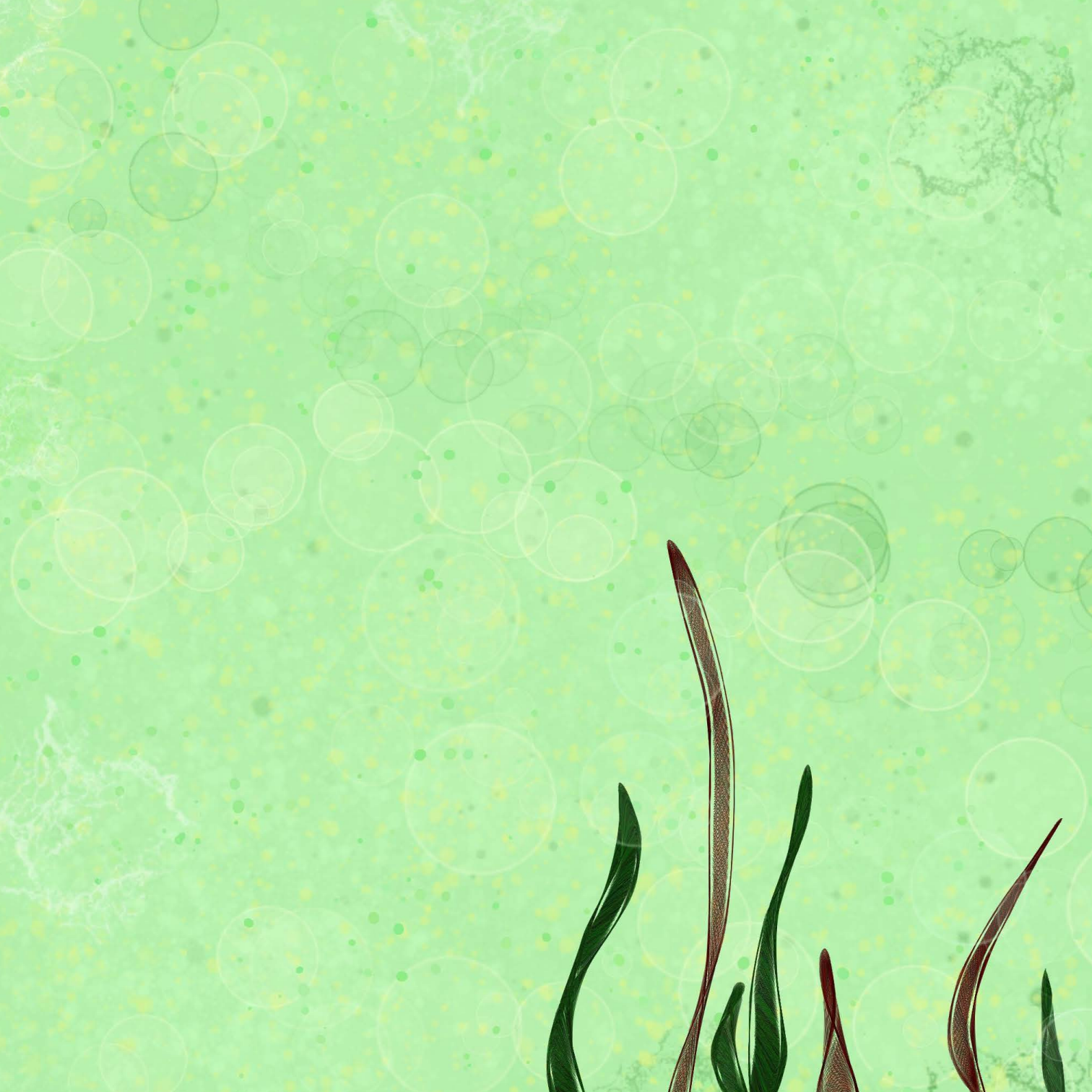
Fertilizare: A facilita crearea vieții sau dezvoltarea acesteia. Icrele fertilizate sunt depuse de o femelă și însămânțate de un mascul.

Papagal stacojiu, *Ara macao*: Pasăre din Bolivia, cunoscută sub numele de papagal în șapte culori.

Puiet: Generație de pui sau descendenți

Sedimente: materiale precum argila, nisipul și alte particule solide pe care apa provenită din topirea zăpezilor și ploi le transportă în lungul râului.

Somn doradă (*Brachyplatystoma rousseauxii*): Este un pește migrator de apă dulce din familia marelui somn. Acesta migrează pe distanțe lungi. Este peștele care înregistrează cea mai lungă migrație cunoscută în apă dulce: aproape 12.000 km dus-întors pe unele cursuri de apă din Peru (Ucayali). În bazinul hidrografic Madeira, unde Brachy și Iara se întâlnesc, călătoria dus-întors este de aproximativ 8000 km.

Mesajele râului Mamore nu ajung la gura râului Amazon. Doi papagali stacojii bolivieni, Yuru și Ara, îi vor ajuta pe Brachy și Iara, doi somni doradă, să se întâlnească în amonte, pe râul Mamoré.

Această poveste va descoperi importanța râurilor cu scurgere liberă și misterul conectivității din lungul lor. Veți afla ciclul de viață al somnului doradă și secretele mesajelor râului. Viața depinde de acestea!

Găsiți melodiile originale ale cărților noastre pe canalul nostru de pe YouTube: BocaAbajoEdiciones.

ISBN 978-84-122711-3-3

9 788412 271133

Boca Vbajo
ediciones

